

på 107.400 kr. (sabbatorlov dog kun 92.700 kr.). Tilgangen er inklusive de personer, der ville have taget orlov på de tidligere orlovsordninger. Samlet medfører det offentlige bruttoudgifter på godt 2,1 mia. kr. årligt. Hertil kommer driftsudgifterne til ekstra uddannelsespladser.

Der er mindreudgifter på dagpengekontoen i det omfang, ledigheden falder svarende til antallet af orlovspersoner. Det skyldes, at orlovsydelsen kun udgør 80 pct. af dagpengek maksimum (sabbatorlov dog kun 70 pct.). Det gælder også i det omfang, orlovspersonerne kommer fra ledighed. Besparelsen vil da også være forskellen mellem dagpenge og orlovsydelsen.

Sker der ikke direkte genbesættelse af en orlovsstilling i den offentlige sektor, vil der enten ske indirekte genbesættelse, fordi de frigjorte midler udnyttes til andre formål, eller ske en offentlig besparelse på lønudgifterne. Der er derfor en saldobesparelse, uanset om der sker direkte genbesættelse.

Sker der ikke direkte genbesættelse af en orlovsstilling i den private sektor, vil der tilsvarende enten ske ansættelse andre steder i virksomheden eller fremkomme en produktivitetsforbedring, jf. svaret til spørgsmål 31, hvilket har positive indirekte virkninger på beskæftigelsen. Selv i det tilfælde, hvor forholdsvis mange stillinger ikke genbesættes, vil ordningen derfor være omtrentlig udgiftsneutral i den nuværende konjunktursituation.

Grunden til, at konjunktoren spiller en rolle for orlovens samfundsøkonomiske effekter, er, at en begrænset reduktion af arbejdsstyrken ikke kan skønnes at føre til flaskehalse og større lønstigninger i en lavkonjunktur som den nuværende.

I en højkonjunktur vil orlov i forbindelse med ordninger, der ikke forbedrer strukturen på arbejdsmarkedet, derimod kunne forstærke flaskehalsproblemer i økonomien til skade for konkurrenceevnen. Dermed forværres også den offentlige saldo.

Orlovsordningerne er derfor foreslået som tre-årigt forsøg.«

Spørgsmål nr. 28:

»Ministeren bedes foranledige beregnet, hvad effekten på beskæftigelsen af f.eks.

50.000 orlovspersoner i børne- og sabbatorlov vil være efter 2, 5, 7 og 10 års forløb.«

Spørgsmål nr. 29:

»Ministeren bedes oplyse, hvad merudgiften og mindreindtægten for de offentlige kasser vil blive ved 50.000 orlovspersoner (45.000 på børneorlov og 5.000 på sabbatorlov) efter henholdsvis 2, 5, 7 og 10 års forløb – under forudsætning af uændrede skatte- og afgiftsregler.«

Spørgsmål nr. 30:

»Ministeren bedes under de samme forudsætninger oplyse, hvorledes betalingsbalancen påvirkes.«

Svar:

Fra Finansministeriet, Budgetdepartementet, har jeg indhentet følgende udtalelse, som jeg kan henholde mig til:

»I spørgsmålene forudsættes det, at der hvert år er 50.000 orlovspersoner, fordelt med 45.000 på orlov til børnepasning og 5.000 på sabbat. Det er fem gange så mange som i regeringens forudsætning om 10.000 børne- og sabbatorlovsaftaler i 1994.

Med regeringens forudsætninger er bruttoudgifterne til børne- og sabbatorlov ca. 1 mia. kr. Det skønnes i den nuværende konjunktursituation at være omtrent neutralt for de offentlige finanser og betalingsbalancen, jf. besvarelsen af spørgsmålene 21 og 31.

Bruttoudgifterne til 50.000 personer i de to ordninger er ca. 5,3 mia. kr. En så stor orlovsøgning vil næppe i samme omfang være neutral, men kan koste merudgifter på de offentlige finanser og betalingsbalancen – også i et vist omfang i den nuværende konjunktursituation.

I en konjunktursituation med mere pres på arbejdsmarkedet kan udgifterne til børne- og sabbatorlov gradvis slå fuldt igennem som lavere beskæftigelse frem for lavere ledighed. Det vil med den anførte meget store udbredelse indebære en forværring af de offentlige finanser og betalingsbalancens løbende poster, der gradvis vokser til i størrelsesordenen ca. 5 mia. kr. efter 7-10 år.

Baggrunden for risikoen for gradvise forringelser af beskæftigelse, offentlige finanser og betalingsbalance er, at børne- eller sabbatorlov ikke forbedrer strukturerne på arbejdsmarke-